

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

vigalahooldekodu@gmail.com
Vigala hooldekodu, Naravere küla, Märjamaa vald
78022, Rapla maakond

23.04.2024 nr 5.1-3/10828-3

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Vigala hooldekodu, Naravere küla, Märjamaa vald 78022, Rapla maakond.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 04.04.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialist Kadri Plato ja juhtivspetsialist Svetlana Kubpart (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures viibisid paikvaatluse päeval tööl olnud hooldekodu töötajad.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et OÜ Vigala Hooldekodu (Hooldekodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **SHS § 154 punkt 1**, mille kohaselt peab sotsiaalteenuse osutaja järgima tegevusloale kantud maksimaalset isikute arvu, kellele on lubatud samal aja teenust osutada. Paikvaatluse päeval oli ÜHteenusel olevate teenusesaajate arv ühe võrra suurem kui tegevusloal lubatud.

Võttes arvesse Hooldekodu selgitusi rikkumise osas ning koostööd järelevalvemenetluse ajal, ei pea SKA vajalikuks menetluse jätkamist ning järelevalve lõpetatakse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas järelevalvemenetluse OÜ Vigala Hooldekodus 03.04.2024 ning etteteatamata paikvaatlus viidi läbi 04.04.2024. Hooldekodule on 11.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000063) tegevuskohas Vigala hooldekodu, Naravere küla, Märjamaa vald, Rapla maakond, 78022. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 34 inimesele.

Majandustegevuse registrisse (MTR) oli 11.04.2024 seisuga kantud üheksa hooldustöötajat (neist üks töötab asutuses meditsiiniõena ja vahetult teenust hooldustöötajana ei osuta).

Hooldekodu [veebilehel](#) on avaldatud ÜHteenuse osutamist puudutav teave: hooldekodu kontaktandmed, asukoht, teenuste kirjeldus, kohamaksumuse info (1200 eurot kuus, sh hoolduskomponent ühe inimese kohta on 590 eurot kuus), teave hinnale lisanduvatest kuludest ravimitele, transpordile ja muudele lisateenustele.

Hooldekodu tegutseb kahekorruselises hoones, territooriumil asub ka katlamaja/pesumaja.

3.2. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.2.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja [määruse](#) § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava ÜHteenuse eesmärgiks turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele.

Teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine ja toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused, mis on määratud hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine.

Õhkkond paikvaatluse päeval oli tõine, personal oli abivalmis ja orienteeritud koostööle. Teenusesaajad on majutatud kahele korrusele, tubades on 2-4 inimest. Ruumid on heas sanitaarses seisus, õhutatud ja soojad. Majas on käsipuud, lift ja õue minemiseks kaldteed. Piisavalt on pesemisruume ja tualette, mis on kohandatud liikumisraskustega isikutele kasutamiseks. Juhatuse liikme Riina Viibuse sõnul on ÜHteenusel erineva hooldusvajadusega teenusesaajaid, umbes kolmandik on voodikesksed, paljud teenusesaajad on dementsusega. Hooldustöötajate sõnul on tubadesse paigutamisel lähtutud sellest, et suurema hooldusvajadusega teenusesaajad asuvad hooldajate puhketoa läheduses. Hooldustöötajate puhkeruum asub esimesel korrusel ning seda jagatakse meditsiiniõega.

Teenusele saabudes võetakse kaasa endale olulisi meeneid ja pisiasju, samuti riideid. Kuigi tubadesse paigutamisel püütakse arvestada teenusesaaja eripäradega, on hilisem ringitõstmine tubade vahel pigem keeruline, kuna teenusel ollakse pikka aega ja kohad vabanevad harva. Kasutusel on tava- kui funktsionaalvoodid ning vajadusel ka lamatisevastased madratsid. Hooldekodus puudub tõhus abi kutsumise süsteem, seega võib mõni teenusesaaja jääda abita või märgatakse tema abivajadust liiga hilja. Samuti võib teenusele sattuda isik, kelle kõnevõime on puudulik ja kes seetõttu ei saa abi kutsuda. Hõikumine võib olla mõnele kliendile kurnav või ka alandav ning rikkuda teiste teenusaajate rahu. Hooldustöötajate sõnul teevad nad peamajas pidevalt ringkäike, sealhulgas öösi, teatakse suurema abi- ja tähelepanuvajadusega inimesi, ringkäike ei dokumenteerita.

Paikvaatlusel tuvastati, et kasutusel on nii lakke kinnitatud kui teisaldatavad sirmid, mis tagab teenusesaajale privaatsuse. Samuti leidis kinnitust nii personali kui teenusesaajate vestlustest, et võimalikult suur osa hügieeniprotseduuridest viiakse läbi pesuruumides, mis samuti on abiks privaatsuse tagamisel.

Lähedased saavad kohtuda teenusesaajaga toas, söögitoas, suvisel ajal terrassil või soovi korral viia neid õue. Vestlustes selgitasid lähedased, et saavad helistada

hooldustöötajate tuppa ja siis viiakse teenusesaajale telefon, lähedaste mulje personalist on hea, alati ollakse abiks ja viisakad, abivalmid ja asjatundlikud. Hooldekodu esimesel korrusel on infotahvel, kuhu on koondatud vajaminev info teenusesaajale ja külastajale: päevakava, evakuatsiooniplaan, postkast ettepanekute ja kaebuste kogumiseks, Sotsiaalministeeriumi, SKA, Õiguskantsleri Kantselei, Ravimiameti, Päästeameti, Politsei ja kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajate kontaktid.

3.2.2. Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodus valmistatakse toitu kohapeal, päevas on kolm toidukorda. Soovi korral on õhtul võimalik saada ka kerget täiendavat suupistet. Lähtudes teenusesaaja tervises seisundist ja vajadusest võimaldatakse peenestatud ja püreestatud toitu. Toitlustamine toimub söögisaalis või teenusesaaja toas, voodikeskseid abistatakse söömisel. Hoolduspersonal jälgib vedelikutarbimist ja vesi on teenusesaajatele kättesaadavaks tehtud (eluruumides olid näha topsid täidetud veega). Kasutusel on asendiravi lehed, samuti tehakse kanded teenusesaajate seedetegevuse jälgimiseks vastavasse graafikusse. Lamatisi osatakse ära tunda ja nende puhul käituda, alati teavitatakse medõde ja tehakse kanne päevaraamatusse. Hooldekodus on teenusesaajatel võimalik kanda isiklikke riideid ja jalanõusid, hooldekodul on olemas ka oma riiete varu. Riiete pesu toimub kohapeal, voodipesu pestakse pesumajas.

Mähkmete vahetamine toimub hooldustöötaja sõnul umbes kolm korda ööpäevas, vajadusel sagedamini, kasutatud mähkmete arvu ei dokumenteerita. Teenusesaajate ülekeha pesemist pesugraafiku järgi kindlal nädalapäeval kord nädalas kinnitasid nii teenusesaajad kui hooldustöötajad, abivahenditeks on pesuraam või pesutool, kanne pesu toimumise kohta märgitakse pesemisgraafikusse. Voodipesu vahetus toimub üldpesuga samal päeval, määrumise korral sagedamini. Korraga tegeleb teenusesaajaga pesemise ajal kolm inimest, üks hoolitseb voodipesu ja üleriie vahetamise eest, üks töötaja aitab pesemisel ja üks on vajadusel abiks. Teenusesaajad kandsid paikvaatluse ajal riideid, mis olid puhtad, samuti oli puhas teenusesaajate voodipesu. Lähtudes teenusesaaja abivajadusest on toas olemas ka potitool.

Hooldekodu koridorides, elu- ja hügieeniruumides on olemas liikumis- ja hooldusabivahendeid nii teenusesaajatele kui hoolduspersonalile (käetoed, käsipuud, rulaatorid, ratastoolid, libilina, pesemisraamid -ja toolid ning tõstuk). Personal peab abivahendite olemasolu piisavaks, hooldustöötajad selgitasid, et vajadusel hoolitseb abivahendite korrasoleku eest katlakütja, kes täidab ka töömehe ülesandeid.

Teenusesaajaid transpordib lisatasu eest hooldekodu juhatuse liige või tellitakse invatransport, et võimaldada juurdepääsu sotsiaal-, tervishoiu- ja avalikele teenustele. Hooldustöötajad oskavad tegutseda teenusesaaja surma korral ja vajadusel nõustada lähedasi, millised on järgmised vajalikud sammud matuste korraldamisel.

3.2.3. Määruse § 2 lõikes 6 loetletud tervises seisundiga seotud toimingud

Hooldekodus töötab meditsiiniõde teispäeviti ja reedeti. Infovahetuseks hooldustöötajate ja meditsiiniõe vahel on päevaraamat. Palju infot edastatakse ka suuliselt. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke tervises seisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist tervises seisundit. Infot jagatakse meditsiiniõdega, vajadusel kutsutakse kiirabi. Meditsiiniõdega saab vajadusel telefoni teel ühendust ka väljaspool tema tööaega. Tervises seisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Meditsiiniõde tellib elanike retseptiravimeid ja pikendab retsepte. Enamikul teenusesaajatest on sama perearst. Retseptiravimid asuvad personaliruumis lukustatud kapis, ravimid jagab nädala kaupa dosaatoritesse meditsiiniõde, teenusesaajatele jagavad ravimid välja hooldustöötajad.

3.2.4. Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Meditsiiniõde juhendab lisaks oma põhitööle ka teenusesaajate võimlemistundi. Lisaks võimlemistundidele kahel korral nädalas pakub päevane hooldustöötaja täiendavaid aktiveerivaid tegevusi. Aktiveerimistegevusi viiakse läbi koridorides, söögitubades,

terrassil. Samuti on territooriumile püstitatud aiamaja suvisteks kohtumisteks ja õuesviibimiseks. Õueala on hoolitsetud, kuid territoorium piiramata, seetõttu saavad teenusesaajad õue minna siis, kui hooldustöötaja on sellest teadlik ja avab ukse. Õues ja terrassil veedetakse aega pigem soojal ajal. Hooldustöötajate sõnul on suviti regulaarseid õueskäivaid teenusesaajaid umbes kolmandik. Peamiseks aja veetmise võimaluseks on raadio kuulamine või televiisori vaatamine, perioodika lugemine. Lähedastega suhtlemist toetatakse ning aidatakse vajadusel telefonikõnesid teha või viiakse hooldekodu telefon teenusesaaja juurde. Küllastajate kohtumist teenusesaajatega ei piirata ning külastusaeg on vaba, palutakse lihtsalt arvestada eakate varajase ööunega.

3.2.5. **SHS § 21 lõige 2-5 (nõuded hooldusplaanile)**

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Hooldusplaani tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaani peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis. Paikvaatlusel selgus, et teenusesaajatele avatud isikutoimikud asuvad esimese korruse personaliruumis ning on kättesaadavad juhatause liikmele, meditsiiniõele ja hooldustöötajatele. Kohapeal tutvuti kuue juhuslikult valitud teenusesaaja hooldusplaaniga. Hooldusplaanis on teenusesaaja andmed, tervises seisundi hinnang koos tarvitataivate ravimite loeteluga, tegevuskava, isikutoimingute hinnang (mis sagedusega toiminguid tehakse ja milles abi vajatakse) ja hooldusplaani eesmärk. Vestlustest selgus, et hooldustöötajad hooldusplaani koostamisel ei osale ja neid oma töös ei kasuta. Hooldustöötajate sõnul pole hooldusplaani nende igapäevane infoallikas, kuna elanikud elavad hooldekodus kaua ja kõigi erivajaduste ja tervises seisundiga ollakse juba tutvunud. Koostatud hooldusplaani olid põhjalikud, täidetud arusaadavalt ja isikukeskselt. Juhatause liige selgitas, et isikutoimiku avab, meditsiinidokumentatsiooni (nt õendusepikriisi) lisab ja hooldusplaani koostab meditsiiniõde. Kohalike omavalituste sotsiaalvaldkonna töötajate vestlustest selgus, et hooldusplaani koostamisel nad ei osale ning koostatud hooldusplaanidega tutvunud ei ole, kuid on teenuse osutamisega rahul, asjaajamine on kiire ja läbipaistev ja soovivad asutust kui kodust ja kliendisõbralikku.

3.2.6. **SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis.**

Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saada õigustatud isiku elu, tervise ja vara. ÜHteenuse osutajad peavad planeerima hooldusteenuse osutamist ja tagama nõuetele vastavate hooldustöötajate piisavuse, kes teostavad hooldustoiminguid. Hooldustöötajate hulk ja kvalifikatsioon peavad vastama teenuse sisule ja keerukusele ning asutuse suurusele ja hooldusel olevate isikute vajadustele. Hooldekodus töötab kokku 16 inimest, 8 osutavad vahetult teenust, neist 3 on abihooldustöötajad. Teenust vahetult osutavad töötajad on registreeritud töötamise registris. Hooldustöötajate nõuetele vastavust karistusregistrist kontrollib Hooldekodu juhataja hooldustöötaja tööle asumisel ja edaspidi olemasolevatele hooldustöötajatele üks kord aastas. MTRi andmetel on tegevusloale lisatud hooldustöötajana ka tervishoiutöötaja, kuid tööajatabelitest selgus, et ta hooldustöötajana ei tööta.

Järelevalve algatamise teatega paluti esitada hooldus- ja abihooldustöötajate 2024. aasta jaanuari, veebruari ja märtsi tööajagraafikud. Abihooldustöötajad töötavad viisil, et oleks tagatud nende juhendamine hooldustöötaja poolt, st ainult päevases vahetuses.

Paikvaatluse päeval ja tööajatabelitest nähtub, et tööl on päevasel ajal kokku kaks teenust vahetult osutavat töötajat, lisaks abistab toimingutel (nt voodipesu vahetamisel) koristaja.

Tööaeg on vastavalt 8/24 tundi ning vahetused on kella 8.00-16.00 või 8.00-8.00. Öhtusel ja öisel ajal jääb tööle üks hooldustöötaja. Enne hooldustöötajate tööpäeva algust toimub alati vahetuse üleandmine. Vestlustest selgus, et motiveerib hooldustöötajaid selles asutuses töötama ühtne ja toetav meeskond, paindlikud töötingimused, ühisüritused, töötasu. Hooldekodu juht sooviks tulevikus rakendada Hooldekodus ka hooldusjuhi ametikohta. Selleks, et viia vastavusse hooldustöötajate suhtarv, mis tuleneb määruse nr 36 §st 3 ja rakendub hiljemalt 01.07.2026, peab Hooldekodusse juurde palkama vähemalt ühe hooldustöötaja.

- 3.2.7. **SHS § 22¹ lõike 6** kohaselt avalikustab ÜHteenuse osutaja teenuskoha maksumuse hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud), maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodus hoolduspersonali kulu 11.04.2024 MTR andmetel olema ühe teenusesaaja kohta kuus 520 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud. Alates 01.07.2023 aastast on Hooldekodu ÜHteenuse kohamaksumus 1200 eurot, millest hoolduskulu on arvestatud 590 eurot.

- 3.2.8. **Majandustegevusnõuete täitmine**

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu on täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustuse ning on teavitanud SKAd tegevusloa kontrollieseme ja kõrvaltingimuste muutmisest tähtaegselt (hooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). Hooldekodus töötavad viis hooldustöötajat ja kolm abihooldustöötajat, kes vastavad nõuetele ja on kantud MTRi tegevusloale.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

- 4.1. Täiendada teenusesaajate vaba aega tähendusrikaste tegevustega. Vabaajategevuste arendamiseks teha koostööd [Dementsuse Kompetentsikeskusega](#);
4.2. Kaaluda rahulolu-uuringu läbiviimist teenusesaajate, lähedaste ja töötajate hulgas;
4.3. Kindlustada, et teenusesaajatel oleks tõhus abi kutsumise võimalus, näiteks valida ja võtta kasutusele kutsungisüsteem, mis vastab Hooldekodu ja selle elanike vajadustele;
4.4. Paigutada teenusesaajate jaoks nähtavale kohale tutvumiseks nädala menüü.

(allkirjastatud digitaalselt)
Svetlana Kubpart
järelevalve juhtivspetsialist